

LA ESQUELLA DE LA TORRATXA

PERIÓDICH SATÍRICH

HUMORÍSTICH, ILUSTRAT Y LITERARI

DONARÀ AL MENOS UNS ESQUELLOTS CADA SEMANA

10 céntims cada número per tot Espanya

Números atrassats 20 céntims

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ

LLIBRERÍA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ, NÚM. 20
BARCELONA

PREU DE SUSCRIPCIÓ

Fora de Barcelona, cada trimestre, Espanya, 3 pessetas
Cuba y Puerto Rico, 4.—Extranger, 5

ARRIBADA DE REPATRIATS CONDUHITS PEL «MIGUEL GALLART»

(Inst. RUS, colaborador artístich de LA ESQUELLA.)

La Sanitat Militar esperant lo desembarch dels malalts.

PARLA 'L PAÍS

EN GIRONA POBRE

l' etern xiu-xiueig dels pardals que van saltant de branca en branca.

El *Liberal* de Madrid, periódich que tant presúm de demócrata, va anarse'n de dret á n' en Girona rich, demanantli 'l seu parer sobre l' estat crítich d' Espanya y sobre las millors resolucions que s' haurían de pendre per regenerar á nostra desventurada nació. Tothom recordarà lo que va dir l' opulent capitalista; ningú haurá olvidat sens dupte, las rahons que va aduhir... rahons de *peu de banch* la major part d' ellas, ja que s' encaminavan principalment á fer la guerra al *Banch d' Espanya*. Y es natural que no li perdoni l' haver sigut aquest durant molts anys inquilino seu. Desde que ha deixat d' estar instalat á casa seva, que *no 'l pot veure*.

Per lo mateix que mica mes mica menos sabia tothom lo que havia de dir en Girona rich, *El Liberal* podía estalviarse 'l treball de ferlo cantar, empleant millor el temps y l' espay que va dedicar á la inserció de tan adotzenadas declaracions. Sense sortir de Barcelona hauría pogut dirigir-se á n' en *Girona pobre*, y l' hauría servit millor.

Desitjosos de subsanar el lamentable descuit de nostre estimat colega rotatíu, no hem parat fins á obtenir una *interview* ab tan popular personatge, ornament principal de la Rambla barcelonina.

Podíam anarlo á trobar al seu domicili, ahont fanit de una gran part del día; pero 'ns exposavam á que s' hagués negat á rebre'ns, ó á que, sense volguer li haguéssim interromput la dormida, fentlo saltar de aquell catre que comparteix ab un altre individu, obligat á llevarse dematí, y que tal com varen ferho en Cánovas y en Sagasta al establir el torn dels partits, ells dos han establert el torn de la son.

Per no incorre en lo seu desagrado, preferirem esperar-lo á la Rambla, camp de las sévas operacions y centre predilecte dels seus encisos. Fins á la ma-

son en gran número.

Barcelona té dos Gironas, el rich y 'l pobre: el que viu negocijant y 'l que viu sense fer res: el capitalista y 'l filósop; el que á ratos perduts omplena las ricas habitacions de sa morada espléndida ab las notas del seu violí, y 'l que passa la major part del día sota 'ls plátanos de la Rambla, repatallat en una de las cadiras de ferro y arrullat mandrosament per

Quan ne té prou entra al Orient á pendre un café, ó se 'n va al estanch á comprá una cajetilla, ó s' allarga fins á cal forner á provehir de llonguets. Apart dels llonguets qu' es capás de menjarse'ls no á dotzenas sino á grossas, es un gran consumidor d' articles colonials, principalment de café y tabaco. Precisament la predilecció absoluta que demostra per aquestas sustancias, es lo que 'ns va fer presumir que havían de interessarli en gran manera las qüestions que 's refereixen á la situació d' Espanya ab posterioritat á la pérdua de las Antillas.

Ja veurán com no anavam gens equivocats, si 'ns dispensan l' atenció d' enterarse de lo que va dirnos

Bastá una senzilla indicació, perque 'l tinguessim propici desseguida.

—*¡Uva noy!*—va dirnos de bonas á primeras:—No vull que ningú puga dir may que 'n *Girona pobre*, en materias de dir lo que pensa, es mes escás qu' en Girona rich... Pero, avants de tot, digas (En *Girona pobre* té la costum de tutejar á tothom) no tindrias déu céntims que 'm faltan per anar á pendre un *calent*?

—Aquí 'n van vint, y quan hajas acabat n' hi haurá cinquanta, si 'm dius tot lo que pensas respecte á la guerra, y á la pau, á la pérdua de las Colonias y als medis qu' emplearias tú per regenerar á la patria.

—*¡Uva!*—torná á exclamar, brillant en sos ulls de peix, una espurna d' entusiasme. Ja m' agrada lo que 'm dius; pero m' agradará molt més si en lloch dels cinquanta, t' allargas fins á la pela.

—Conta ab la pela, y ala, explicat, qu' es tart y vol ploure.

En *Girona pobre* comensá aixís:

—«Tú sabs qu' jo era caixista, y com que sempre m' ha agradat mes recullir monedas de deu céntims, que expicossar lletras menudas de las caixas, ja fa molt temps que vaig deixar l' ofici. Y cregas que vaig alegrarme moltíssim del meu determini sobre tot quan va estallar la guerra. A lo menos la conciencia no 'm remordeix de haver contribuít gens ni mica á provocarla. Si tots els individus del ram de caixistas s' haguessen declarat en *huelga* com jo, no haurían pogut publicarse periódichs; sense periódichs no s' haurían enardit els cervells de uns quants caps-calents y la guerra no hi hauría sigut.

»Per lo tant si algú s' atreveix á acusar á n' en *Girona pobre* de haver contribuít á encendre aqueixa guerra que tan cara 'ns costa, ja ho pots negar de barra á barra: t' autoriso perque, á qui se 'n vaji de la *muy* en aquest sentit, de part meva li diguis, embustero.

(Petita pausa, durant la qual diu:—¿Qué tens un cigarrillo?—Li doném, l' encén, ab la primera bocanada de fum atía la brasa, y continúa.)

»Ja vaig llegir divendres lo que deya 'l *Noy de Tona*, y ab tota franquesa t' haig de manifestar que abundo completament en las opinions del meu respectable colega *El Noy de Tona* va posar el dit á la llaga. L' Espanya, després de la pérdua de las colonias, que ha de ser molt fatal sobre tot pels fumadors y pels aficionats al café com jo y com molts qu' en tot lo que ha succehit no hi tením cap culpa;

l' Espanya, com te deya, necessita sobre tot y en primer terme gent nova que la governi. Gent que no 'ns haguém gastat, y quan dich no 'ns haguém, ja compendrás tú, que m' hi poso jo mateix, perque dupto que avuy com avuy se 'n trobi un altre que 'm puga fer la pols.

»Ja vaig dirho un día:—Jo soch parent de Colón. Colon va descobrir una Améri-ca passant el mar; y jo n' hi descuberta un'

altra sense moure'm de Barcelona. La meva Améri-ca consisteix en viure sense treballar. (*)

»Ara bé, ¿no exaspera que tota aquesta llopada de fusionistas y de conservadors, bagarros tots ells com jo mateix y que al cap-de-vall no fan mes que passarse la paella que tenen agafada pel mànec, y que no pensan sino en andrapar y en arruinar al país, hajan perdut l' Améri-ca de Colón de la manera mes tonta?

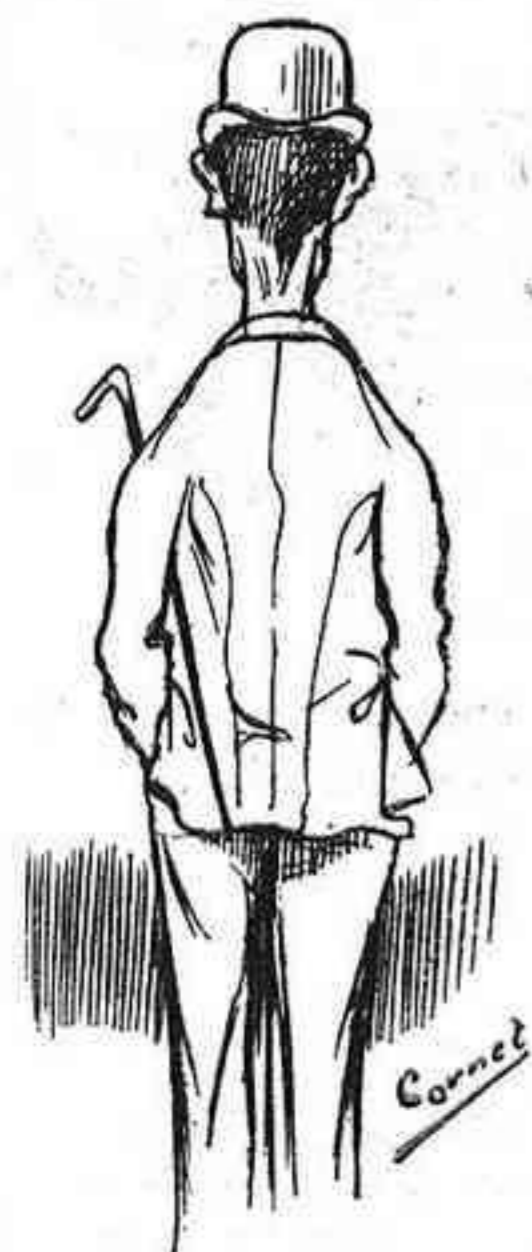
»Donchs vaja, jo desafío al mon enter, als espanyols y als extrangers que vinguin aquí, y posant-se la ma al cor, que diguin si en Girona pobre l' ha perduda la seva Améri-ca!

»La meva Améri-ca es aquest tros de Rambla, que lo mateix ahir, en los bons temps de l' abundancia, que avuy, época de crisis y d' escassedats, segueix proporcionantme tot lo que necessito per viure. ¿No revela aixó sols que jo posseheixo qualitats superiors per conservar bé y administrar bé un patrimoni, per petit que sembli y per precaria que siga la seva situació?

»Aixís, donchs, tan bon punt se constituheixi 'l govern compost de gent nova encarregat de regenerar á la nació, en Girona pobre reclama la cartera de Hisenda.

»Y consti per quan vinga 'l cas, que 'm comprometo á governar sense percibir sou de cap mena. En aquest punt faré lo que no es capás de fer may en Girona rich. Jo 'm contento bonament ab una grossa de llonguets cada día, ab una dotzena de tasses de café y ab un parell ó tres de cajetillas. Ab aixó 'n tinch prou. De tractes ab el Banch d' Espanya, ni ab el Banch de Barcelona, ni ab altres banchs sigan de la mena que vulguin, no n' hi vull tenir. De cap manera. Els banchs son massa durs, crían duricias á las ancas, y mal per mal, prefereixo per seure, las cádidas de la Rambla.

»Per altra part jo soch enemich dels empréstits. Enmatllevar lo que ja se sab que no pot tornar-se, considero qu' es un abús y una picardia. Preferible es arreplegar bonament lo que 's puga, en la

inteligencia que valen mes deu céntims regalats que una pesseta enmatlleuada, que qui no deu res dorm mes tranquil.

»Aixís, donchs, quan jo siga ministre, diré als contribuyents:

—»Sañores, jo no 'ls demano cap contribució; jo no 'ls exigeixo cap sacrifici forsós: s' han acabat els recaudadors, els comissionats de apremis, els recárrechs y 'ls embarchs; que cada hú dongui lo que vulga bonament; ab lo que 's recaudi 's pagan els empleos mes precisos, y si no n' hi ha prou per tots ¡qué s' hi farà! ... 'l que 's quedi sense que fassa com jo, que surti al carrer á demanar céntims. Una pila d' anys fa que me la campo de aquest mode, bé poden campársela ells també ¿no 't sembla?

»Al cap-de-vall resultarà qu' Espanya continuarà com fins ara mantenint á una colla de ganduls, ab una sola diferencia, y es que aixís com avuy l' obligan á mantenirlos per forsa y 'ls ganduls encare cridan, llavoras ho farà de bon grat y sense rebre mals tractes de ningú.

»Ab aixó sols l' Espanya sería felís, y ningú li empataría la basa. Per lo tant quan me necessitin per confiarme la cartera de Hisenda, ja ho saben, á la Rambla 'm trobarán: si dormo que 'm despertin. ¡Uva!»

**

Y va parar la ma, y extrenyent ab ella la pesseta que li havia ofert, després de sacudir la nyonya ab una bona estirada de brassos, se'n aná Rambla avall, taral-lejant una copla popular, que diu aixís:

«A mí me llaman el bobo
el bobo de mi lugar:
todos viven trabajando,
yo vivo sin trabajar.»

P. DEL O.

SONET

Si ahir, ubriacat per ta hermosura,
delirant, á tos peus m' agenollava
implorant ton amor, que en vá esperava,
y que 'l creya tan cast, com la Fé pura;
si passava greus ratos d' amargura
quan te veyá sofrir; si t' estimava
ab la passió mes gran, y si 'm forjava
dolsos somnis d' amor y de ventura,
avuy, vejent ta infamia y ta vilesa
y 'l cástich merescut de ton perjuri,
en compte d' alegrarmen, greu tristesa
fá que á mon cor, ja malaltís, torturi,
y que plorant per tú ta vil baixesa
l' última gota de dolor apuri.

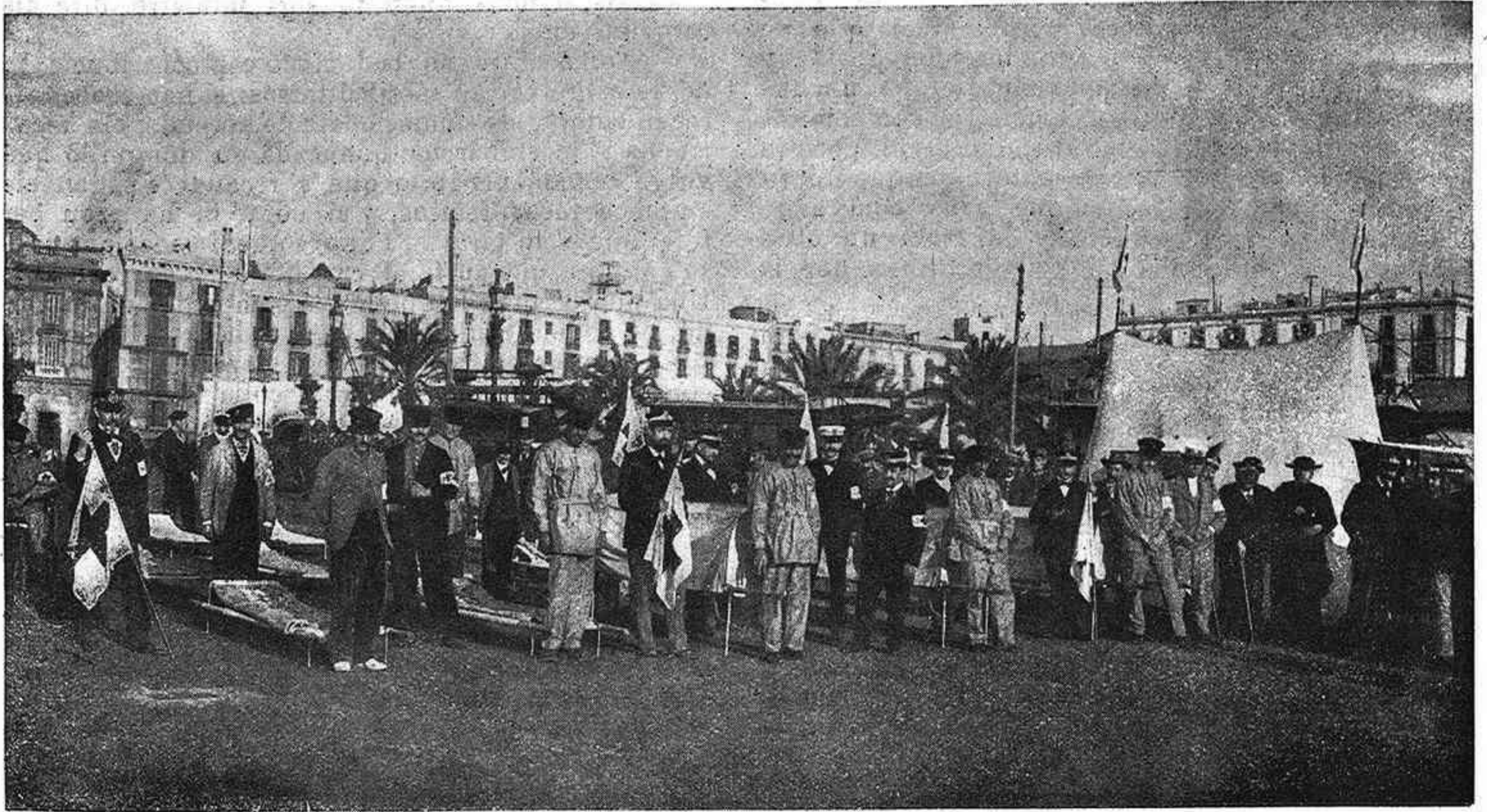
F. CARRERAS P.

EL GOS Y 'L TRINXERAYRE

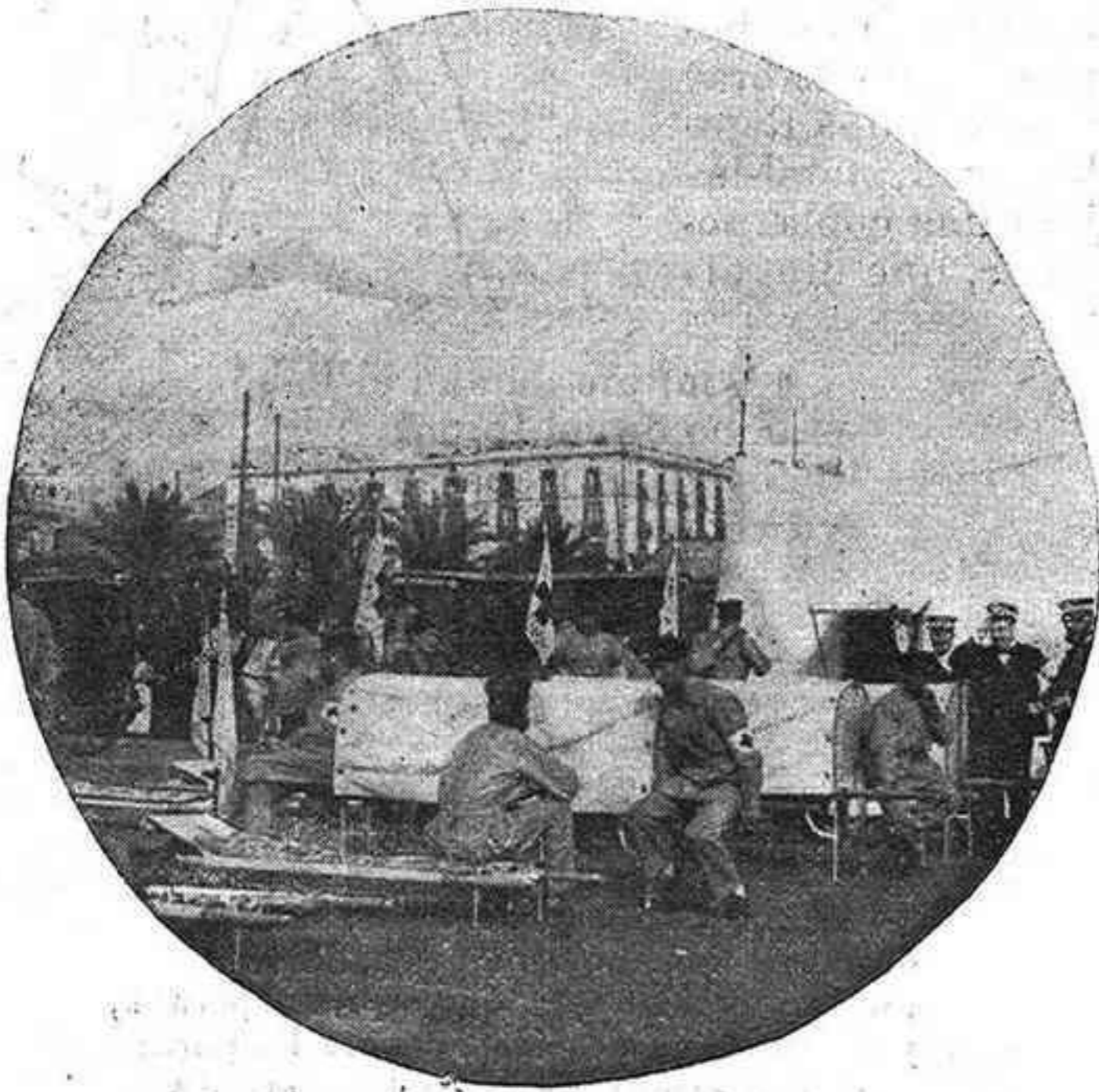
—;Quánt temps sense veure't, Quiso! ¿Qué has fet tota aquesta temporada?

() Rigurosament històrich.

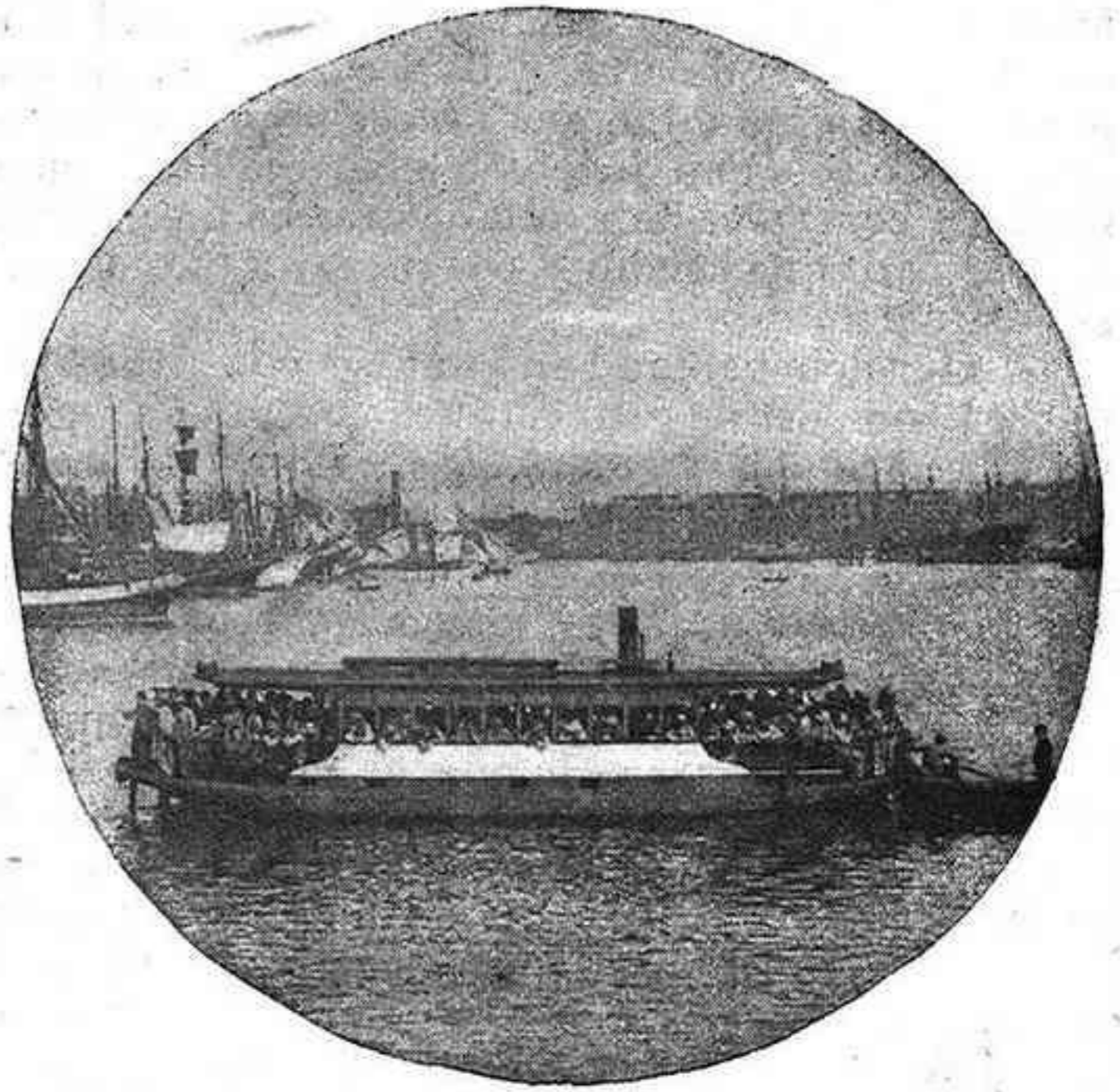
LOS REPATRIATS DEL «MIGUEL GALLART»

Ambulancia de la Creu Roja en la plassa de la Pau.

Camilleros de la Creu Roja.

(Insts. RUS, colaborador artístich de LA ESQUELLA)
Golondrina, carregada de malalts.

—Mira, la vida del espanyol: passejarme, aturarme a cada cantó, lladrar bastant... y no fer res.

—Pero ¿y teca?

—¡Ay, Miquelet, tanta com vulguis! Aquí podrá faltarme als que treballan; pero ¿als desocupats?... Sempre menján. Pregúntaho á qualsevol frare, ara que 'n corren tants, y 't dirá si tinch rahó.

—¿Ahónt dorms?

—Allá ahont vull. No tenint domicili fixo, estich liure de visitas d' amichs y de recaudadors de contribucions.

—Lo mal deu ser que 'l carretó, de tant en tant...

—¡Ca! Aixó era en altre temps. Avuy ja cap gos ne fa cabal.

—¿Ja no us persegueixen?

—No gayre. Además, els llasseros, á copia de practicar's hi, hi han adquirit una gracia tan especial, que 'ns tiran el llas sense molestarnos y 'ns portan al carretó ab tots els miraments compatibles ab el cárrech que desempenyan. Per altra part, desde que 'l vehícul va tirat per un burret, el viatge 's fa sense sotragadas y, la veritat, l' anarhi un rato encare dona gust.

—Molt bonich ho pintas!...

—Pues no exagero gens. Si 'ls gossos tinguessim honor com els lleons, fins m' atreviría á jurart'ho pel meu honor. Creume, Miquel, es una gran vida!

—Lo que 't deu amohinar es lo pensar que ara s'acosta l'hivern y....

—No ho creguis. En tot cas, si reparo que van mal dadas y la vianda escasseja, me 'n aniré una temporada al assilo.

—¿Quín?

—El nostre, 'l de gossos. ¡Qué! ¿Qué 't pensas que aquí no mes se cuydan de fer convents y palaus de Justicia? També se 'n recordan de nosaltres, també!

—No 'n sabía una paraula. ¿Ahónt lo tenfu l'assilo?

—Al Parch. Es una cosa magnífica. Barraquetas particulars, chalets de familia, torretas per viure en societat... Y tot tan net, tan ben pintat, cadascú ab el seu nom á dalt de la porta porque no 'l prenguin per altre.... T'asseguro que s'hi está bé.

—Y ¿quina vida us fan allí? ¿Us cuydan?

—Millor que á las personas. Fins hi ha hospital.

—¡Ves, allá! 'T tornas molt embustero, Quisso.

—¿Embustero? Ara ho veurás! Escolta lo que diu aquest diari: «Entre los perros del Parque se ha desarrollado la enfermedad llamada *sarna roja*...» ¿Veus? Ho diu així mateix; no 't pensis que m'ho invento....

—Ves llegint.

—«*Sarna roja*. Con dicho motivo, el Director de la colección...» ¿Eh? Colección! Com qui diu: *corporación, sociedad, casino*.... «El Director de la colección ha pedido al alcalde »le autorice para trasladar los perros »enfermos y convalecientes al local »de la Sección marítima donde hubo »la exposición de abonos, y los sarnos á los pabellones de las instalaciones harineras.» ¿Qué 't sembla? Els malalts y convalecents á la secció marítima, porque ab l'esbarjo del lloch y las salabrosas brisas del mar puguin referse mes depressa; 'ls sans, instalats en pabellons com uns patriarcas, lluny del mundanal ruido y opíparament alimentats expensas del presupost de la vila.

—Bé, aixó 'l vostre Director ho ha demanat: ara tot será que li concedeixin.

—¿Tot será? Dónaho per fet. Mira lo que diu á continuació 'l mateix diari: «El Alcalde se halla dispuesto »á acceder á la petición.» ¿Ho veus?

—Vaja, Quisso, tenfu molta xiripa.

—Ja veurás, estém de moda y 'ns ho fem valer.... Y á tú ¿cóm te va? 'Ls teus *andámits* no demostren gayre opulencia.... ¿No marxa aixó?

—Una vida infernal! Cada día mes atropellats, cada día mes perseguits.... ¿Qué 't fan á tú 'ls municipals quan te veuhen?

—Res.

A nosaltres ens empaytan, ens agafan, y ab quatre empentas... alal....

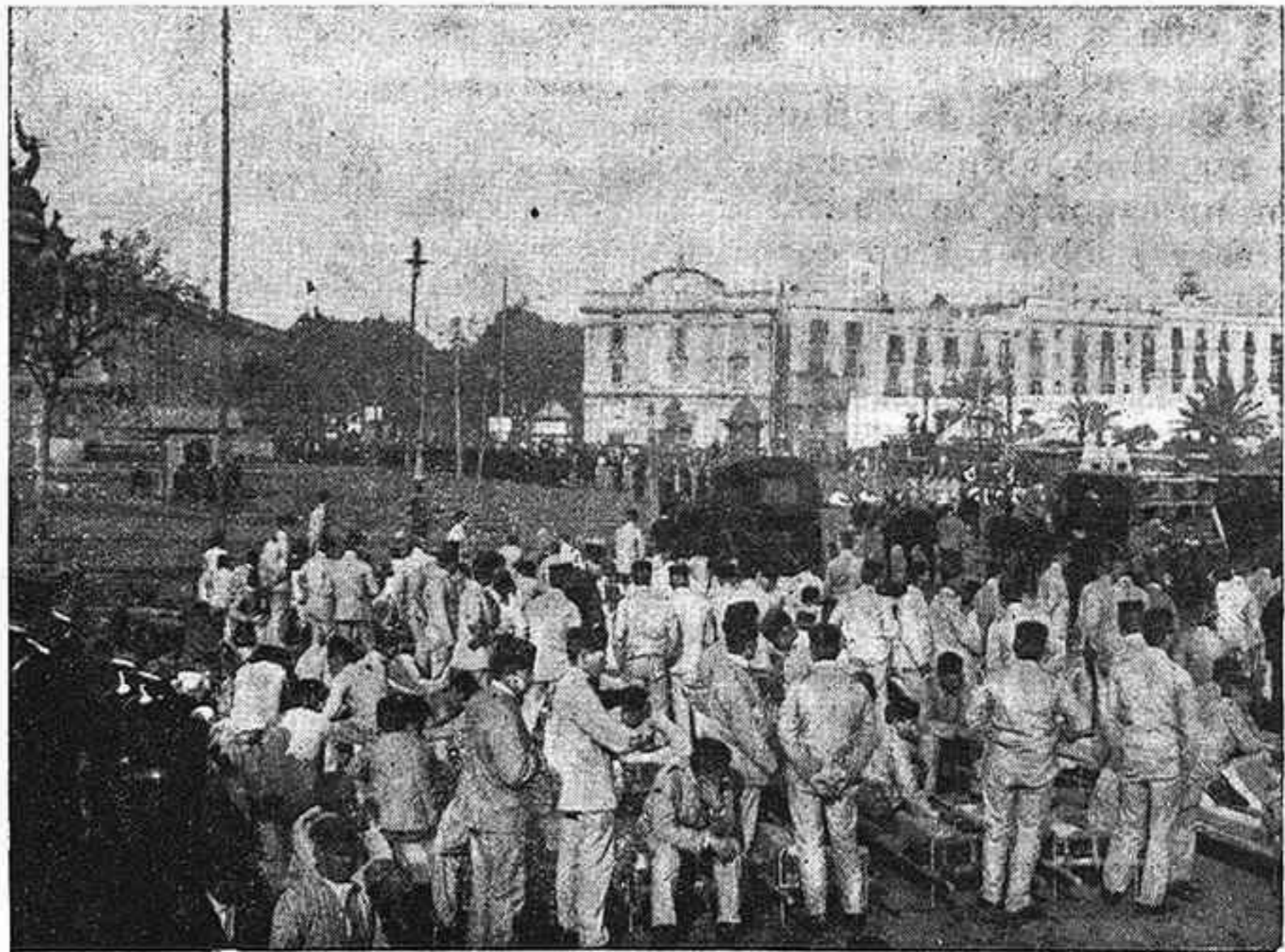
—¿Al carretó?

—Al dipòsit d'ayguas.

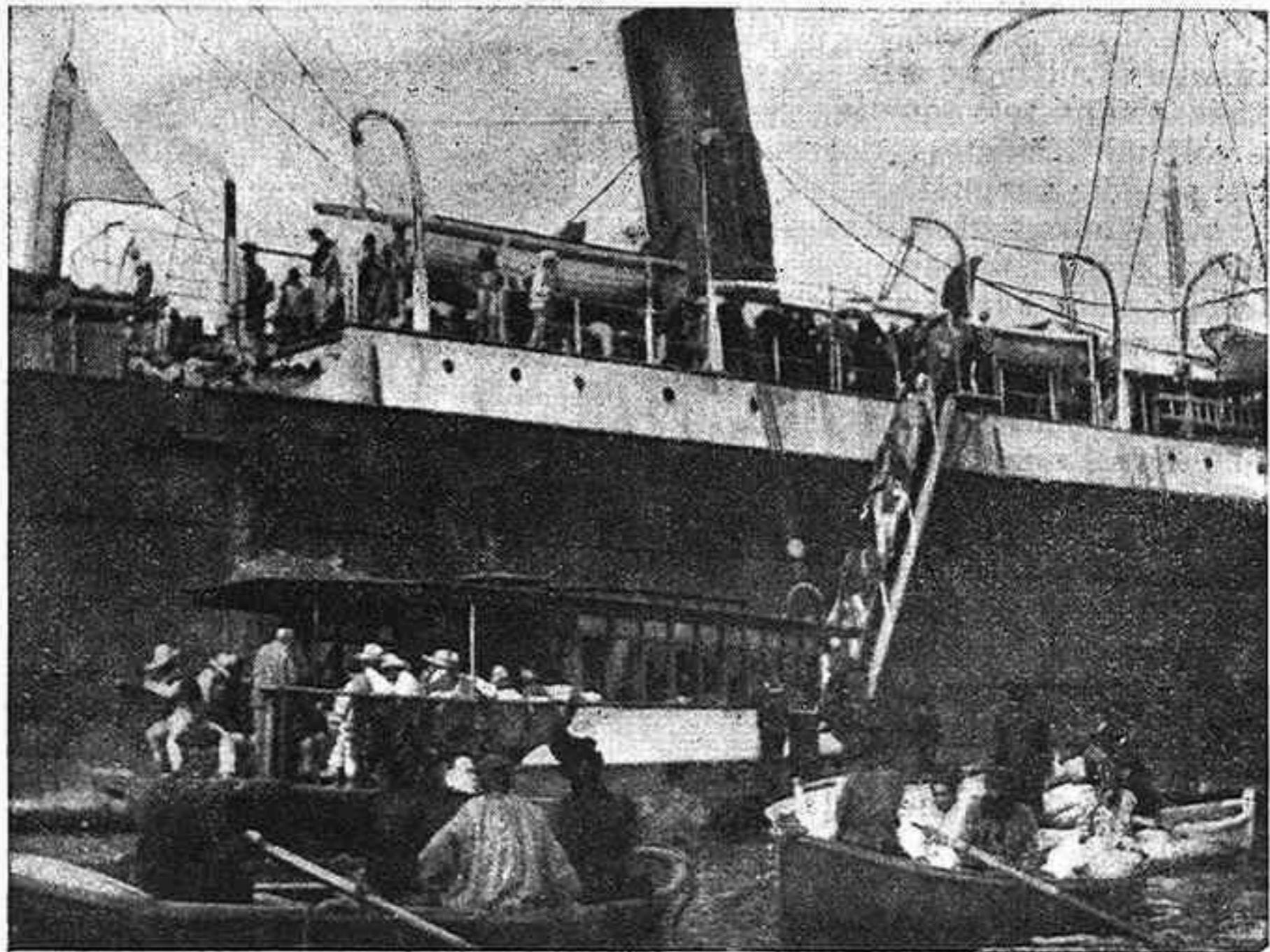
LOS REPATRIATS DEL «MIGUEL GALLART»

Camilleros de la Sanitat Militar.

Preparant las camillas.

Inst. RUS, colaborador artistic de LA ESQUELLA
Al costat del Miguel Gallart.—Comensa 'l desembarch.

— ¡Pobre Miquelet? ¿Us posan en remull?
 — Ens portan á una ratonera, de bon tros no tan bonica, per lo que tú dius, com el vostre assilo.
 — ¿Y qué hi feu allí?
 — Resém forsa y esperém que al cap de tres días ens treguin.
 — ¿Y quan us han tret?
 — Ens tornan á agafar.
 — Y llavors?
 — Tornan á tréurens.
 — Miquelet... ja deus saber que ara 'ls gossos no 'n prenen de bolas... ¿compreneu?
 — ¿Qué vols dir?
 — Que aquesta no me l' empasso. ¡Ves si us agafarían pel capritxo de tréurens, y us treurían pel gust de tornarvos á agafar!
 — Es la pura veritat, Quisso: els directors de la nostra *colecció* no han trobat altra manera de protegirnos que fent lo que 't dich.
 — Donchs ¿vols seguir lo meu consell? Quan el municipal t' empayti, no fugis.

— ¿No?
 — Al contrari: en lloch de fugir, t' hi acostas, te li tiras á sobre y 'l mossegas.

— ¿Y qué?
 — Que en compte de pendre't com á trinxerayre, 't pendrán com á gos y 't portarán als pabellons de la Secció marítima, ahont estarás com un canonje, no haurás de resar y sobre tot no correrás el perill de que al cap de tres días tè plantin al carrer.

A. MARCH.

A UNA VEHINA

Quan te trobo per la Rambla vestida tan á la fresca, ab tos borceguíns de moda, la sombrilla en la má dreta y en l' esquerra un maletí que diu ahont te dirigeixes, tota farsida de polvos y ab cara d' indiferencia, no puch menos qu' exclamar:
 — Ara passa la *coqueta*. —
 Quan te veig damunt l' onada mullada de cap á peus, penjant de l' última corda perque 't vejín tots aquell's que voltan la *Deliciosa* per si s' agafa xanguet, com que 't miro tant de fixo totas las formas te veig y trobo á faltá aquell garbo que tens anant per carrer; veyente sense caderas, sense pits y sense res exclamo pels meus adintres:
 — ¡Renoy, aixó es un *lloguet*! —
 Quan de nit surto á la fresca y 't veig tan escabellada, y á través de la cortina fas sombras... ab molta gracia, y creyent (?) que ningú 't mira comensas á despullarte, ab posicions académicas y buscant... pussas que matas, exclamo fora de mí:
 — ¡Recristina, quína *barra*!
 Y en fi, quan veig las escenas que tens ab el teu... *dallo*,

qu' ell t' *estumaca* ab *carinyo* y li dius tú *el nom del porch*, que cayente quatre gotas dels teus ulls vermells com foch surts al balcó cridant ¡*lladres!*, miro ton rostre llavors y, 'm pots creure, 'm fa l' efecte que veig un *pa de crostóns*.

SALVADOR BONAVIA.

COSAS D' AQUÍ

Una pregunta.

Los passos empedrats que hi ha de banda á banda en los carrers del Ensanche ¿sabrían dirme per qué serveixen?

— Serveixen perque 'ls que van á peu puguin, en días de fanch, trasladarse cómodament de l' una part á l' altra.

¿Es aixó lo que 'm contestan? ¿Sí?

EMINENCIAS MUSICALS

Un gall d' *Indy* superior.

Pues... van deplorablement equivocats.

—¿Cóm! ¿Vol dir que...

—No, tranquil·sínse; l' historia ja la sé: mes ben dit, no l' historia, la *novela històrica*. El qui va confeccionar lo plano del Ensanche, home mes previsor y enraonat que 'ls que ara corren, sembla que va dirse: «Adoquinar los carrers de la ciutat nova, ara com ara no hi ha que pensarho. Ab tot, considerant que ab el trànsit rodat, en días de pluja aquellas vías se convertirán en un fangar de *padre y muy señor mío*, ¿cóm ho farém per atenuar en lo possible la trista situació dels infelissos que 's vejin obligats á arriscarse per semblants andurrials?... ¿Cóm? Construhint en los xanfrans y en los llochs de mes circulació unas faixas empedradas de suficient latitut per donar pas á varias personas á un temps.»

Y aixís va ferse. A mida que s' ha anat urbanisant l' Ensanche 'ls passos adoquinats han anat apareixent, y avuy apenas hi ha carrer que no tingui 'ls que «per classificació li corresponen.»

Pero ¡ay! ha passat ab ells lo que ab todas las cosas d' aquí: «Siendo este Parque propiedad de todos los ciudadanos...» la major part del temps us privarán l' entrada; «Siendo estas fajas empedradas para los que van á pié...» rara será la vegada que tindrán el gust de poguerhi passar.

Lo sentit comú proposa y l' arbitrariedad disposa.

Vé 'l sentit comú y diu:—Aquí, per comoditat del públich, hi construhirém un pas adoquinat.

Pero al darrera seu apareix l' arbitrariedad, y replica:—Aquest pas adoquinat será exclussivament per mí.

L' arbitrariedad, per lo que á n' aquest assumpto 's refereix, adopta diferentas formas.

Aquí es una empresa d' ayguas que canalisa 'l carrer y converteix precisament el pas empedrat en dipòsit de la brigada.

Allá es una companyia de tranvías qu' está fent obras, y determina apilar la terra que li sobra damunt del pas adoquinat.

Mes enllá es el propi Ajuntament que resol instalar un pedris ó un sumidero y 'l coloca justament al mitj mateix del pas.

Pero 'ls amos, els héroes, els Polaviejas d' aquest abús son els carreters y 'ls cotxeros.

¿Se 'ls ocorreix parar el carro? Sobre la faixa empedrada.

¿Han de carregar ó descarregar? Sobre 'l pas construhit expressament pels viandants.

Dels cotxeros ¡oh! ni hi ha que parlarne: allí s' están lo mateix que si fossin á casa seva. No sembla sino que 's figuran que si 'ls passos empedrats hi son, es per ells que 'ls hi han posat, no pel públich.

A las portas dels teatros, davant dels cafés, lo seu lloch predilecte en días de fanch es lo pas adoquinat que troban mes pròxim.

—Cotxero—li diu devegadas á algun d' ells un transeunt apurat, que no sab materialment cóm atravessar lo carrer:—¿voléu fer lo favor de tirar lo carruatje una mica mes avall?

—¡Calléu!—respón l' home ab molta flema:—¡apartéuvos, que ha de passá 'l senyor!

O lo que 'm va replicar á mí en un cas paregut un d' una parada de cotxes, que habitualment pren per parada la faixa de pedras destinada al públich:

—¿Que 'm retiri cap enllá? ¡Just! ¿Que 's pensa que vull que l' animal, menjant, m' arrossegui 'l morral per terra?

Entre 'l morral y jo, 'l bon cotxero optava per lo que á n' ell li convenia.

Jo, en cambi, entre 'l morral y ell no hauria sapigut á quí escullir, perque tan morral me va semblar l' un com l' altre....

Per mes que, si val á dirho, encare m' ho semblan

infinitament mes els que, poguentho evitar, permeten que aquests abusos se perpetúhin.

MATIAS BONAFÉ.

ÍNTIMA

Jo 't perdono de cor el teu despreci y 'l que trenquis, perjura, 'l jurament que posant á Jesús per testimoni un día 'm vares fer.

En lo pecat durás la penitencia esposante ab un vell que del amor ne té remota idea, sols un recort, casi esfumat pel temps.

Cásat ab ell, María, y quan sos llabis se posin, sens passió, damunt dels teus fibladas d' escorsó deurán semblarte sos besos frets com gel.

Y anyorant els que 't feya jo, amoixante, prou dirás baix, baixet per por de que l' espós puga sentirte:

—¡Ell ne sabia mes!

JAPET DE L' ORGA.

LLIBRES

LA POESÍA MODERNA.—*Libro escrito expresamente para los niños que aspiran á ser hombres*, por J. Fola Itúrbide. —L' objecte de aquest llibre está perfectament expressat en las paraulas que serveixen de ampliació al títol: vá dedicat als noys que aspiran á ser homes, concebint sentiments elevats y d' admiració envers alguns elements de cultura que constituheixen la gloria del nostre sigle.

Lo Sr. Fola pera posar al alcans dels noys sas composicions, alguns de las quals constituheixen enginyosos apòlechs, ha prescindit en absolut de tota vagarositat propia de la moda modernista. Aixís resulta no poch xocant que 'l llibre 's tituli *La poesia moderna*.

Com una proba de que, á despit del seu títol res té que veure ab las novas escolas, sobre tot en lo que 's refereix á la forma, bastará consignar que todas las composicions están escritas en quintillas, entre las quals se 'n llegeixen algunas de molt ben contornejadas.

TRADICIONES Y LEYENDAS por D. LUCIANO GARCÍA DEL REAL.—Una porció de narracions llegendarias relacionadas ab l' historia de Castilla constituheixen aquest volum esmeradament editat per la casa Tasso. Los aficionats á n' aquest género, que vé á ser una condensació de l' antiga novela històrica, hi trobarán lectura amena y agradable y en algunas de las narracions, un interés molt sostingut.

ALMANAQUE BAILLY-BAILLIERE ó sea *pequeña enciclopedia popular de la vida práctica*.—Acaba de apareixer lo volum de aquest almanach corresponent al pròxim any de 1899. Lo públich l' arrebatava de las llibrerías, perque ja 'l coneix dels anys anteriors y 'l té en merescuda estima, pel cúmul inmens de coneixements y curiositats que atresora, relacionats els uns ab las necessitats de la vida y responent els altres als estímuls de la inteligencia. Sorpren verdaderament que dintre de un llibre manual s' hi puga enquistar tanta substancia y una varietat tan gran de materias, real·sadas las mes ab una ilustració profusa. La vida moderna, que té un caràcter tan enciclopédich y que tan amiga 's mostra de aprofitar el temps, té en l' *Almanach Bailly-Bailliere*, una representació molt acabada.—Pels barcelonins, lo volum que acaba de publicarse posseheix un atractiu especial, consistent en una petita Guia y un Plano de Barcelona.

ALTRES LLIBRES REBUTS.—*Via fora als adormits, y resposta del Sr. Broak, secretari que fou del sieur Mitford Cron, al Sr. Vallés, son corresponent de Barcelona, sobre las materias politicas presents*, ara novament publicada per un redactor de *La Veu de Catalunya*.—Es la reproducció de un interessant alegat polítich publicat á l' any 1734 y que 's relaciona ab la guerra de Successió, tan desastrosa pera Catalunya.

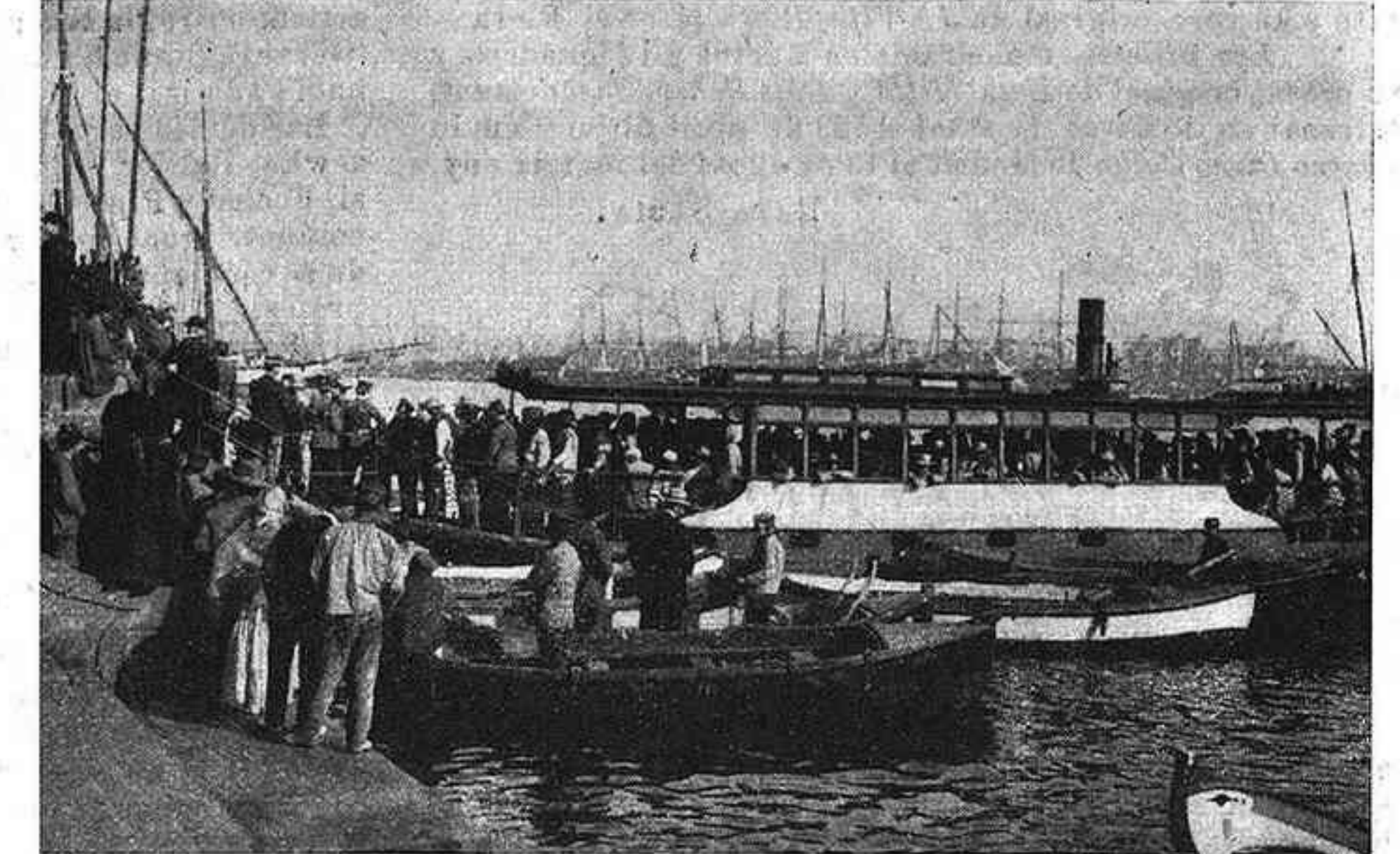
ARRIBADA DE LA EXPEDICIÓ DE SOLDATS REPATRIATS, CONDUHITS PEL VAPOR «MIGUEL GALLART»

Un campament de camillas.

Sanitaris esperant ordres

Arribada de la primera *golondrina* á las escalas de la Pau.

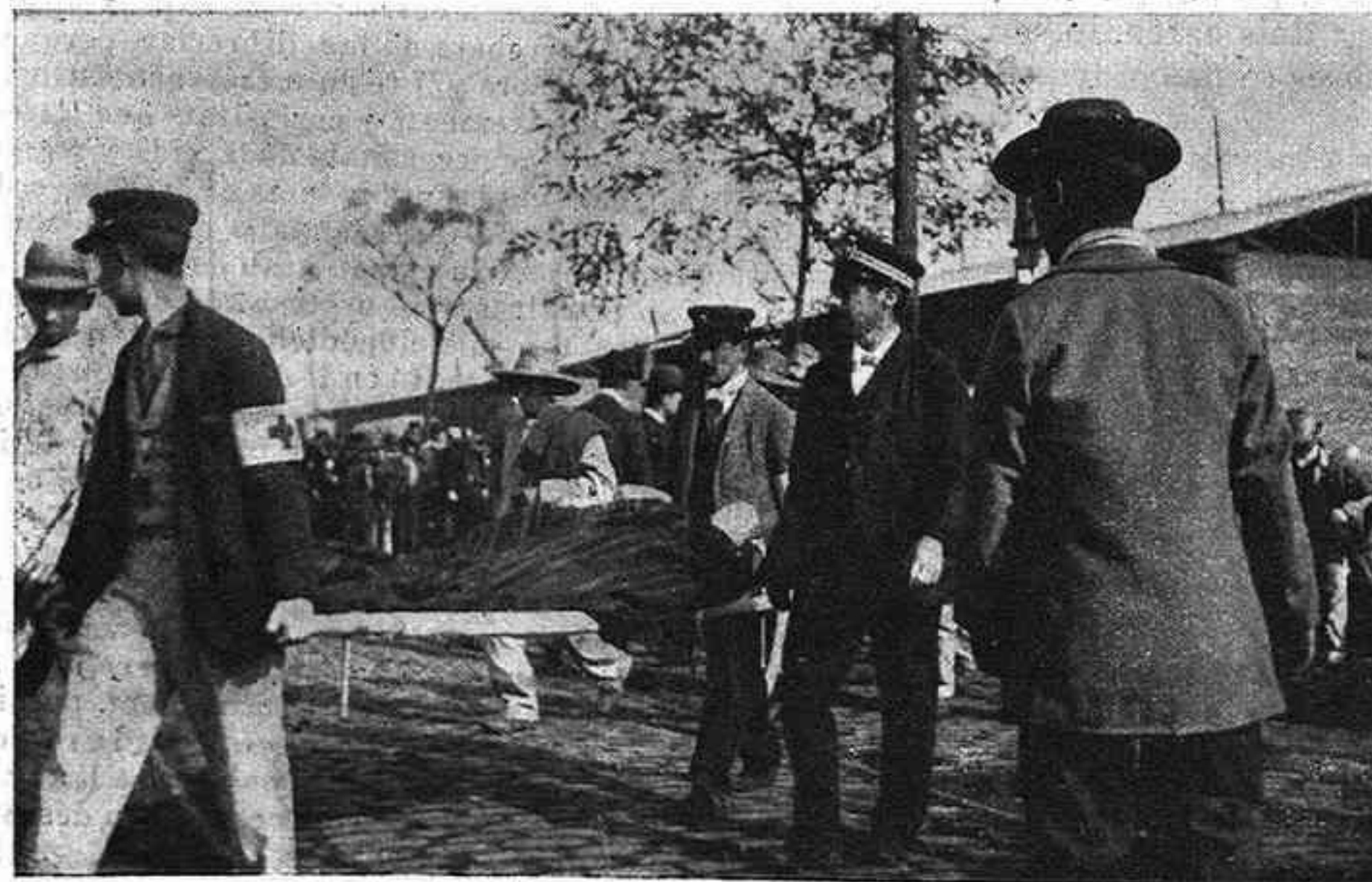
Malalts portats en brassos.

Ultims moments d'un malalt.

De las escalas á l'ambulancia.

Lo servey de la Creu Roja

Lo servey de la Sanitat Militar.

(Ins^a. RUS, colaborador artístich de LA ESQUELLA)
Malalts graves.

... *Lluny dels ulls, aprop del cor*, comedia de Modest Urgell, estrenada l'any passat al Teatre Principal.

... *Un devot del pare Kneipp*, disbarat còmic en un acte y en vers, original de J. Vila Riera (L' Avi Riera.)

... *Los pilletes*, melodrama en 5 actes y 12 quadros y en prosa, original de Luis Millá y Luis Suñer Casademunt, estrenat en lo Circo Español el 23 de abril últim y en lo Teatre Circo Colon de Madrid el 13 de agost del mateix any.

RATA SABIA.

LICEO

INAUGURACIÓ DE LA TEMPORADA

Tingué efecte l' dia senyalat y á l' hora anunciada, lo qual argüheix un fondo de formalitat per part de l' empresa. Algunas reformas acertadas, com l' instalació de la marquesina y de las farolas eléctricas del pórtich, el cambi de las mamparas de l' entrada, la colocació de dos taules despatxos de flors, dolsos y llibrets en l' ingrés dels corredors baixos, lo cambi complert dels sitials dels músichs, qu' ara seihen com á personas, aixís com l' augment de l' orquesta y la renovació de una part dels coros, meresqueren l' aprobació del públich, qu' era molt brillant la nit de l' inauguració.

Funció inaugural y ópera nova ¿volen encare mes atractius?

Andrea Chenier, lletra de Illica, música de Giordano es una especie de melodrama lírich encaminat á presentar alguns episodis de la revolució francesa de una manera purament teatral, ab preferencia á la figura del desventurat poeta que li dona títol, la qual té en l' obra escás relleu. La presencia de Chenier en una aristocrática reunió ahont canta un himne, convertint en admiradora seva á Magdalena que al principi's burlava d' éll: lo tránsit de l' admiració al amor que no está prou esplicat, y que apareix de plé en l' acte segon, entre l' espionatge dels revolucionaris y 'ls celos de Gerard, personatge imaginari; la creixensa de aquest amor, en l' acte ters, quan lo Tribunal de la Convenció condemna á mort al poeta á despit dels esforços de Gerard, que després de haverlo perdut, se desviu per salvarlo, essent en tots los seus actes una contradicció vivent; y per últim, el sacrifici de Magdalena, que suplantantse á una condemnada á mort se 'n vá á la guillotina, junt ab lo seu enamorat, constitueixen en breu síntesis tota l' acció de l' obra.

Acció algun tant infantil, y no poch superficial, de carácter efectista, y de un efectisme purament extern, poch fondo en l' expressió de las passións y débil en la pintura musical de aquell gran succés conegut en l' Historia ab lo nom de Revolució francesa.

Al expressarme aixís me referéixo á la vegada al libre y á la música, que's corresponen molt bé en lo propósit d' elaborar una obra destinada més que als intel·ligents y als refinats, á lo que 'ls francesos en diuen *le gros public*.

Y s' ha de consignar, en honor á la veritat, que aquest propósit se consegueix plenament en *Andrea Chenier*. A pesar de caréixer de un carácter decidit que respongui de la seva originalitat, y á pesar de sas freqüents reminiscencias de 'n Ponchielli, de 'n Boito, de 'n Mascagni y altres autors de aqueixa moderna escola italiana que busca ab tan afany un camí nou sense trobarlo, l' ópera del mestre Giordano ofereix en tots los seus actes ja que no un valor que s' imposi, alguns fragments que portan aparellat l' aplauso, quan son cantats per artistes de facultats y de talent, com els del Liceo.

Aixís, en l' acte primer sobresurten un coro ben treballat, l' himne del tenor y una gavota; en l' acte segon el duo de soprano y tenor que sigué molt aplaudit; en l' acte ters el monólech del barítono, qu' es tal vegada la pessa mes inspirada de la partitura, y un duo de molt efecte de barítono, y soprano; y en l' acte quart y últim el duo de soprano y tenor y la frase final. Aquestas son las pessas culminants, ab las quals havian de rebre 'ls aplausos del

públich, la Sra. Corsi (Magdalena) que s' ha transformat en una excelent tiple dramática; el Sr. De Marchi (Chénier) qual veu ha guanyat molt en robustés, colocant al artista entre 'ls tenors de *primo cartello* y 'l Sr. Giraldoni (Gerard), digne fill de son pare, el famós barítono á qui tant havia admirat el públich barceloní.

Las demés parts secundarias, confiadas á las Sras. Luczewka, Ballier y Chivers y als Srs. Vidal, Giordani, Rossi, Fochsi y Pipe-Conti, contribuïren poderosament al bon conjunt. Igual pot dirse dels coros y de l' orquesta, dirigida á conciencia pel mestre Cimini, qui 'ns semblá que professa l' escola de la sobrietat.

L' obra sigué presentada ab propietat y esplendides, estrenantse al efecte, hermosas decoracions de 'n Soler y Rovirosa y en Vilumara, y lluhint las massas trajos d' época, segons dibuixos del conegut artista Sr. Labarta, tan périt en indumentaria.

LOS CONCERTS DEL LÍRICH

Ja que no al primer, assistirem al segon y al ters, y hem de consignar que n' estém joyosos.

Las sinfonias 4.ª, 6.ª y 8.ª de Beethoven formavan el programa del diumenje á la tarde. No s' havia donat may una audició tota de Beethoven; aixís ho manifestá 'l mestre D' Indy en una nota al peu de dit programa; dirigint alguns elogis á la inteligencia musical del públich de Barcelona.

Aquets elogis se descambiaren, durant lo concert, en aplausos formidables. No 'l públich de Barcelona sols, tots els del mon resistirian la proba á que va subjectarse 'l nostre, sempre que las tres sinfonias de Beethoven siguesen dirigidas y tocadas com varen serho diumenje á la tarde al Teatre Lírich. ¡Quí parla de cansanci davant de aquell portento de claretat, d' expressió, de colorit realitat per la batuta mágica del mestre francés!...

Las obras del colós de la música no son joyas primorosas: son monuments que assombran.... y 's necessitaria ser sórt no sols de las orellas, sino també del cor y del cervell, per no rendirse ab tota l' ánima á las delicias espirituales que provoca la brava hermosura de las creacions del geni, tan genialment compresas y traduhidas!...

**

Lo concert del dilluns al vespre estava dedicat al poema sinfónich.

L' overtura del *Tannhäuser*, clara, diáfana, fogosa, com millor no puga sentirse y 'l delicat idili *Siegfried* del mateix mestre de Bayreuth, que interessá fundament al públich, constituïren la primera part del programa. ¡Quín triunfo mes colossal pel mestre D' Indy!

En la segona part se presentá Mr. D' Indy com á compositor inspiradíssim en lo preludi del primer acte de *Fervaal*, impregnat de dolsa poesia y treballat de ma mestra. —Menos segur el trobarem en lo fragment de *La Mort de Vallenstein*, á pesar de que tal volta no basta una sola audició pera apreciar degudament las grans dificultats de que apareixerissada l' obra.

En la part tercera, sigué justament aplaudit el preludi de *Merlin*, l' última obra de Albéniz, que's presenta baix un nou aspecte, fent gala de una fantasia inagotable y de una orquestació plena y rica.

Y á continuació, s' executá 'l poema *Psyché et Eros* del famós César Franck, qu' es una obra magistral en tota la extensió de la paraula. El creador de la moderna escola francesa es ben digne de l' admiració que li professan els intel·ligents.

Fem gracia als lectors de las composicions de Breville y de Ropartz per no estar en nostre pobre concepte, de bon tros á l' altura de las que s' executaren y que quedan anteriorment mencionadas.

**

Avuy á la nit se dona l' últim concert de la serie.

No dúptém que tots els filarmónich acudirán á despedir al mesre D' Indy, tan justament admirat, com digne de agraïment pel gran pas que ha fet donar á la cultura musical de Barcelona.

ESTRENOS

A *Novedats* s' estrená una pessa titulada *La victoria del general*, deguda al Sr. Santa Ana. Basada en un equívoc, ofereix algunas escenas graciosas, realsadas ab la presencia de un orador adotzenat que fa riure molt.

... Al *Granvia* s' estrená dimars *La Zarzuela nueva*, lletra de 'n Sinesi Delgado, música del mestre Torregrossa.

La música casi hi está de més, descansant en lo llibre tot l'interés de la nova producció. Presenta l Sr. Delgado un quadro d'entre-bastidors, ab una munió de tipos molt ben apuntats y una sèrie de trifugas tan enginyosas com intencionadas. La intenció satírica es la nota distintiva de aquesta obra, que va ser molt ben rebuda.

PREPARATIUS

Al *Principal* s'ha obert l'abono pera las cinch funcions que donará la companyia de la Guerrero.

... A *Romea* s'anuncia l'próxim estreno de una obra en 3 actes del Sr. Rovira y Serra, titulada: «*La mel.*»

... A *Novedats* está anunciada per demá dissapte la re-producció del popular melodrama: *Los dos pilletes.*

... Al *Eldorado* tenen en porta l'estreno de *El beso de la Duquesa*, lletra de 'n Delgado y música de 'n Chapí.

... Demá dissapte tots els amichs de 'n Ximeno Planas, que continúa sufrint en son desterro, 'ls efectes de la rancunia de un famós plagiari, 's donarán cita en lo *Teatro Lope de Vega*, Rosal, 33, ahont se celebrarà una funció á benefici del simpátich escriptor; — Programa; Estreno de una sinfonía del Sr. Masó; estreno del drama en 3 actes y en vers del Sr. Valero Calvo: *Lo brás del butxi*; Concert; estreno de la pessa *¡Ditxosos coloms!* del Sr. Bernadó March y finalment, ball de Societat.

N. N. N.

TONTERÍAS

Ningú es capás d'entendre 'l teu caràcter
perque ets una barreja
d'abnegació y perfidia,
de candor, de bondat y d'impuresa.

Tan aviat ets ingénua com un ángel,
com semblas una indigna bordellera;
tens rasgos admirables
y tens sublimes tendresas,
com tens fets y malicias de perduda
y rasgos de beneyta.

A un que no 't conegués, ta inconseqüencia
li giraría el seny als quatre días,
mes jo qu' estich segur de l' inconsciencia
que guía els actes tots de ta existencia,
ni goig em donan—tas abrasadas,
ni 'm causan pena—tas traydorías,
y sento el fástich—com á grapadas
del cor me roba—las alegrías!

Voldria no veuret més
y vaig al teatro hont vas
per contemplar ta bellesa
desde 'l recó més llunyá,
donantme á tots els dimonis
quan te veig ab tos amants
hromejant com una estúpida
al palco hont t' han exposat.

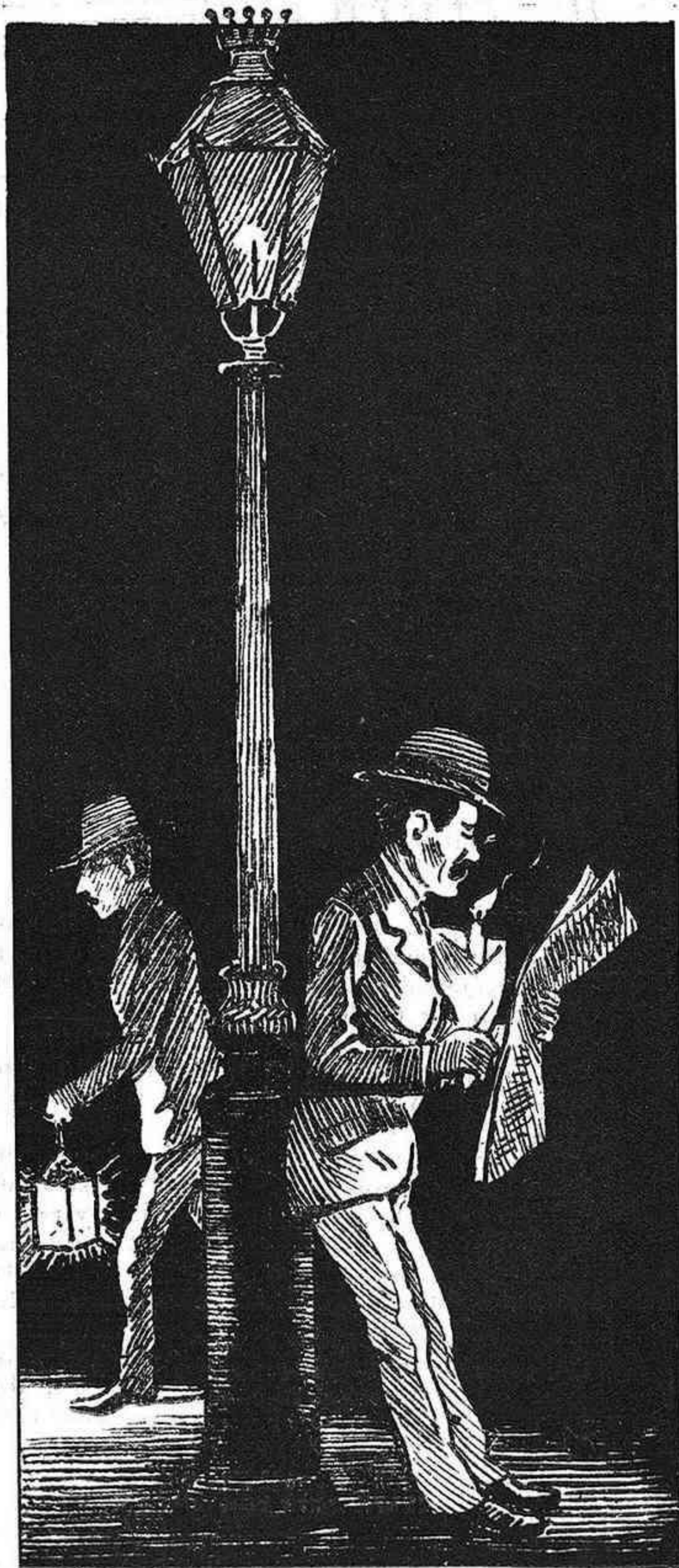
Voldria n ay més parlarte
y 't busco ab ardent afany
per desfogarme insultante
y com un beneyt pregar,
no trayent de la conversa
res mes que nous desenganys,
ab tas grans embusterías
ó el teu cinich *tant me fa.*

Ni on tú ni en el nom que portas
voldria may més pensar,
y ab tú somio si dormo
y despert, no 'm surts del cap,
y si per distreurem busco,
bo y fent versos, olvidart'
escrich tan sols *tonterías*
hont buydo aquest odi gran
que m' inspiran ta impudicia
ton cinisme y tos enganys.
¿Vritat que soch ben imbécil
d' estimarte encare tant?

L' orgull et fa perdre 'l seny
y la vanitat se 't menja,
perque veus á ton voltant

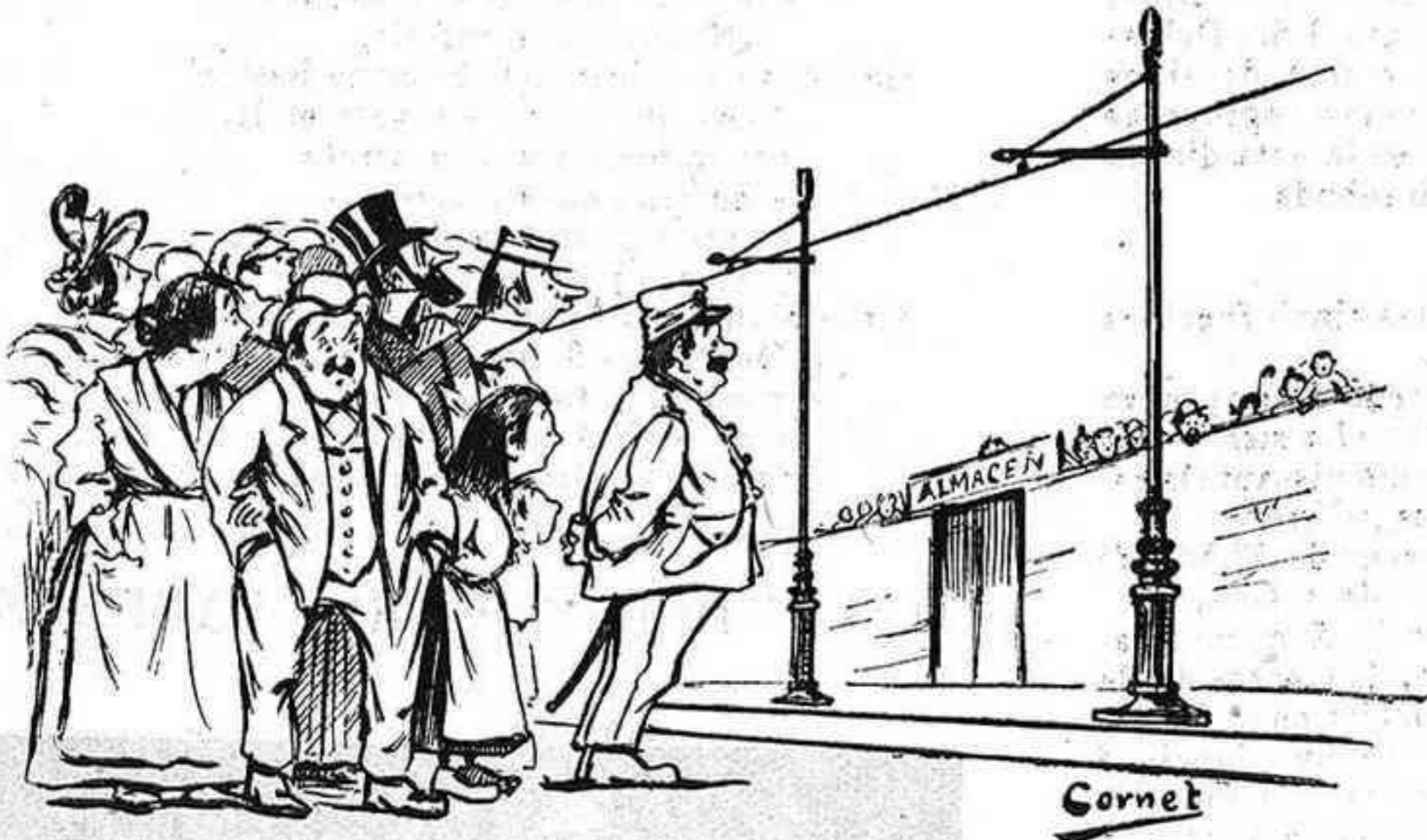
cent viciosos que t' encensan.
¡No coneixes, infelís,
els jochs ruins que te la humana bestia!
Avuy qu' ets jove y vals molt,
per ta hermosa carn atreta
s' humiliá davant teu,
et prodiga mil tendresas
y ab sas potas de davant
á ton blanch coll sedent d' amor s' aferra.
Demá mes flonja ta carn
y perduda ta bellesa,
sens tenirte compassió
la veurás girar d' esquena

LO GAS DELS NOSTRES CARRERS

—No ho entench. ¿Y l' inspector
diu que aixó dóna claror?

LAS PROBAS DEL TRANVÍA ELÉCTRICH

—La cosa, segons rumors,
resultará senzillíssima.

cap-de-vall ab que havian consu-
mit tant ó mes gas en lo mes de
la *huelga*, qu' en los mesos ante-
riors en que encenían tots els
llums.

¿Cóm s' explica aquest miracle?

**

Una persona curiosa ha fet pú-
blich en un periódich local, que
'l miracle consisteix senzillament
en uns ventiladors molt perfeccio-
nats, instalats en las fábricas y
que serveixen pera donar entrada
á las canyerías á grans cantitats
d' ayre atmosféric.

L' ayre 's manifesta xiulant,
aixís que s' obra 'l primer met-
xero, y porta una velocitat que pot
competir ab la dels trens rápits.

Y á n' els contadors, transfor-
mats en molíns de vent, tot se
conta: 'l gas y 'l ayre. Y á n' els recibos de las em-
presas, tot se paga: l' ayre y 'l gas.

¿Cóm s' explica que l' Ajuntament de Barcelona,
no 's fassi cárrech del assumpto, evitant á tota cos-
ta que 'ls séus administrats pugan ser víctimas de
un abús tan escandalós?

Pero ¿cóm dimontri hi ha á Barcelona qui puga
esperar res del Ajuntament, y molt menos en ma-
terias que 's relacionin ab la llum?

Tota la premsa, inclús el *Brusi*, sempre tan to-
cat y posat en formular certas censuras, se queixa-
va l' altre día de la claror escassa, trista y raquíca
que donan els fanals del alumbrat públich. Es
aquesta una falta que tothom 'a nota. Las bombetas
d' oli del antich sistema feyan mes llum que 'ls fa-
nals de gas de Barcelona.

Donchs, á pesar d' aixó, l' enginyer y un tinent
d' arcalde van procedir al exámen del fluit, dicta-
minant qu' era de primera, y que no deixava res que
desitjar.

¿No están encare convensuts?

Donchs calculin que aixís com els contadors dels
particulars estarán tots espatllats á la dreta, 'ls apa-
ratos ab que al Ajuntament s' efectúa la comproba-
ció de la potencia lumínica del gas, deuen estar
tots espatllats á la inversa.

ferint ta carn y ton cor
la cossa de sas potas de darrera.
¡Com se coneix que no sabs
els jochs ruíns que te la humana bes-
[tia]

JEPH DE JESPUS.

ESQUELLOTS

Continúan las queixas dels con-
sumidors del gas, ab motiu de la
facilitat ab que 'ls contadors se-
nyalan metros y mes metros de
fluit, que racionalment pensant
no poden haverse consumit.

Ja varem manifestar la senmana
anterior que 'ls industrials, que
durant lo mes passat van estar
una porció de días sense encendre
'ls metxeros, varen trobarse al

—¡Zás! ¡zís! ¡zás! ¡Púm! ¡cataplúm!
¡Ave María Puríssima!...

Uns y altres van excessivament llatins... tal ve-
gada perque 'ls *untan massa*.

A Madrit s' ha estrenat l' ópera del mestre Gra-
nados *Maria del Càrmen*.

A pesar de qu' en la primera representació no va
capir aquell públich totas las sevas bellesas, l' éxit
sigué sumament satisfactori, y 'ls judicis de la
premsa reconeixen unánimement el valor artístich
de la treballada partitura del jove compositor catalá.

No farà mal el Sr. Granados en portar á la major
brevet possible la *Maria del Càrmen* á Barcelona
ahont els amants de la música séria l' estan esperant,
com un regalo de primera.

De primer va fugir al extranger l' Armería Es-
truch.

Y ara diuen qu' está á punt d' empendre un viat-
je á l' altra banda del Pirineu una magnífica colec-
ció numismática, la mes rica, en monedas espanyo-
las entre totas las fins ara conegudas.

Els inteligents en la materia preguntarán:

—¿Es tal vegada la de 'n Vidal y Quadras: aque-
lla que figurá en l' Exposició del any 88, sent una
de las notas mes interessants de aquell universal
certámen?

Y nosaltres respondrem:

—La mateixa.

Aixís van las cosas d' Espanya.

Per una part els yankees ens arrebatan las colonias: per altra part els coleccionistas extrangers venen á comprarnos els últims restos que donavan testimoni de nostra antiga grandesa.

Aixó no es ja un fi de sigle.

Es un fi de nació.

Be, vaja, ¿en qué quedém? D. Marcelo Planas y Casals, actuari del districte del Parch ¿es cego ó no es cego?

¿Pot saberse qué ha respost el jutje de aquell districte, D. Pascual Español á la pregunta que va dirigirli sobre aquest extrém, la superioritat?

Un periódich ho insinúa, dihent que s' ha limitat á desenterrar un dictámen facultatiu que data de tres ó quatre anys enrera, en lo qual se feya constar que si bé D. Marcelo Planas estava malalt de la vista, 's trobava medicantse y en vías de curació.

Qu' es com si diguessim: tres ó quatre anys enrera la justicia va fer els ulls grossos, y avuy continúa fentlos'hi també del mateix modo.

Pero senyor: ¿es possible—per mes que aquest siga 'l país clássich dels toros—que la toga de la magistratura haja de servir per donar *quiebros* á las prescripcions de la ley que inhabilitan per exercir el cárrech de actuaris als que físicament están impedits per desempenyarlo?

La continuació del germá del hereu Pantorrillas en una escribanía del jutjat, revela de la manera mes escandalosa l' omnipotencia suprema del caciquisme.

Jesucrist hauría pogut tornar la vista á D. Marcelo; pero may li hauría dit:—Sent cego, tú serás escribá de un jutjat de primera instancia.

Per aixó 'ls cacichs d' avuy s' alaban de que poden mes que Déu.

Per subastas ben organisadas, ningú com l' Ajuntament.

Se tracta, d' empedrar un carrer de Gracia, per exemple, 'l de la Esmeralda, y sens mes que fixar en lo plech de condicions que la pedra que s' hi emplehi ha de procedir necessariament de las canteras del *Morrot* y de la *Gallega*, ja tenim que no poden presentarse mes licitadors que 'ls amos de aqueixas pedreras.

Y ells se menjan la poma, naturalment....

Es á dir, ells tots sols, ho voldria veure per convencerme'n.

Per quan quedi llest aquell carrer, someto al *enginy* del *enginyer* Sr. Steve (un parent del hereu Pantorrilles) qu' es, segons sembla, qui s' ha cuidat del assumpto, la solució de la següent semblansa:

«¿En qué se semblan el carrer de la Esmeralda de Gracia y l' Infern?»

Aquí va la resposta:

«En que l' un y l' altre están empedrats de *malas* intencions.»

Cada vegada qu' en los periódichs de Madrit lleigeixo la noticia de que 'l tranvía eléctrich ha fet tal ó qual desgracia, matant ara á una mula, ara á un home, no puch ferhi mes: soch periodista de rassa, y estich esperant com candeletas que Mister Morris inauguri 'l tranvía eléctrich de Barcelona.

Los accidents son la providencia dels gacetillers.

Aixís donchs, l' inglés se portará com un bon amich de la prempsa, si en la fatxada de la seva fábrica d' electricitat, hi coloca un rétol que diga ab lletres ben grossas:

«GRAN FÁBRICA DE GACETILLAS SENSACIONALES.»

Felicito al notari Sr. Soldevila, per la serenitat que va demostrar días enrera, al veure's amenassat de un gran perill.

Figúrinse que va entrar al seu despaig un subjecte, entregantli un paper, que deya: «Señor notario: ó me da Vd. 5,000 pesetas, ó le quito la vida.» Aixís, sense soroll, y per escrit, com els comissionats yankees de París.

Quan el Sr. Soldevila va alsar la vista del paper, se trobá ab que aquell fulano ja l' estava amenassant ab una pistola.

CATALANS AB LLUSTRE

—Despres dirán que ningú es profeta en sa terra... ¿Veuen com á mí m' han premiat?

Pero lluny de intimidarse, 'l Sr. Soldevila de una grapada va pèndreli l' arma de las mans, y convertintse de amenassat en amenassador, va empaytarlo disparant un parell de tiros per cridar l' atenció del públich. El yankee va caure en mans de las potencias europeas, representadas pels agents de l' autoritat.

Vamos á veure: ¿per qué 'n Sagasta va enviar á París al Sr. Montero Ríos, en lloch d' enviarhi homes com el Sr. Soldevila?

Tenint tota la rahó y molta sanch freda, qualsevol se las deixa pendre las islas Filipinas!...

Un fulano que cap á sas vellesas li va venir la rauxa de dedicarse á la vida alegre, abandoná 'l negoci, y 's rodejá de un número de amichs crapulosos, ab els quals feya troná y ploure.

Un día que un séu corresponsal li escrigué proposantli una combinació mercantil de la qual se prometia obtenirne grans resultats, li contestá 'l fulano:

«No puedo ocuparme del asunto que Vd. me propone, pues me he retirado del negocio. Actualmente vivo muy á mi gusto en el *cieno* de la amistad.»

Aquí á Espanya las eleccions solen ser brutals: ó bé l' empleo de la forsa ó bé la falsificació mes asquerosa donan sempre 'l triunfo á n' els que manan.

En altres païssos—per exemple Suïssa—s' emplean ardis mes enginyosos.

Quan se posá á votació pública la qüestió de si l' Estat devia ó no comprar los ferro-carrils, en un llogaret de l' Argovia, un individu, gran partidari de la compra prometé als séus convehins que 'ls pagaria un hectólitre de ví si no sortia cap *NO* de l' urna.

El día de la votació, 'ls 108 electors del poble, seduhts per la promesa, 's presentaren á votar afirmativament. Se procedí al escrutini, y quan tots esperavan haverse guanyat l' hectólitre de ví, 's trobaren ab que sortiren 107 vots afirmatius y un sol de negatíu.

Inútil dir que qui l' havia emés era l' autor del oferiment, per escapulirse de cumplirlo.

Aquí á Espanya l' haurian trinxat. Pero 'ls suïssos son molt tránquils y van convidarlo á beure. Per aixérit.

Sabut es que á París durant la temporada d' istiu son molts els teatros que tancan las portas, y en la secció d' anuncis d' espectacles que publican els diaris s' anuncia la suspensió de las funcions ab la paraula *Relâche* (descans.)

Vels'hi aquí que á un botiguer barceloní que 's trobava en aquella capital á fer compras, li passá pel cap anar á passá la nit al teatro y fixantse en la repetició de *Relache* digué:

—Voldria saber á quín teatro la fan millor per anarla á veure!

Havía pres la paraula *Relache* pel titul de una comedia!

QUENTOS

Entre tres pintors de la terra de *Maria Zantzi-*
ma.

—Hi pintat—diu un d' ells—una tauleta de fusta imitant mármol, que aquest dematí mateix l' hi tirada al riu y se 'n ha anat á fons desseguida.

—Donchs, mireu—diu lo segón—¡Cuidado que ara fa calor, veritat? Pues l' altre día vaig colocar

un termómetro sobre 'l meu payssatge que representa una vista de las regions polars, y en un instant va baixar fins á posarse á 30 graus sota zero.

Tot aixó es res, comparat ab lo que 'm passa á mí —diu lo tercer.—Ja sabéu que vaig fer lo retrato del Sr. Marqués de Sant Cristófol: donchs va sortir tant al pel, es una imatge tant viva, qu' es necessari afeytarlo dos cops cada senmana.

—¿Per quí portas dol, Enrich?

—Pel meu pobre pare.

—¿T' haurá deixat un bon passament, veritat?

—Ca: ni un céntim. Era un home massa honrat. Figúrat qu' en sos últims anys vá dedicarse á pagar tots els meus deutes, de manera que al morir m' ha deixat en la miseria.

Un autor dramátich, curtit en los fracassos, assisteix á la representació de la seva obra vigéssima.

Y, naturalment, com totas las que ha estrenat, es acullida ab desagrado.

A pesar de lo qual, ell se consola, y diu:

—Al últim aném en camí del éxit... ¿No reparan que avuy han xiulat menos que la vegada anterior?

XARADAS

I

Cansat d' *hu-dugas* donarte,
y de ferte tant l' aleta,
he determinat Marieta
lo que vaig ara á expresarte.

Si 't creus que 'm tens fascinat,
creu que vas equivocada,
m' hi tindrias tal vegada
si milló t' guessis portat.

Si 't creus que per *hu tres cinh*
te faig l' os tot lo sant dia,
vas molt errada Maria,
pues no es per xó que jo vinch.

Recórdat que 'm vas prometre
un día, parlant apart
donarme á mí algun' *tres-quart*,
si es que jo 'l volia admetre;
jo vareig dirte que si
parlante també ab franquesa
y hora es que encar ta promesa
no sé d' hont té de vení.

Ab aixó ja ho sabs Maria
vull tabaco, vull diné,
ó si no t' enjegaré
á dida lo millor día.

Com ja sabs estich malalt,
per lo qual, molt ojo y ves
de no comprarme pas res
que sigui de la *Total*.

FIDEL DELFÍ.

II

Al *dos-ters* d' en Mac-Kinley
la *dos-segona* l' hi cau
tot menjant el dols *ters-terça*:
del nou país conquistat;
ara usa una *dos-primerà*,
y 's recrea ab lo *total*

ANTONI LOPEZ, Editor, Rambla del Mitj, número 20, Llibrería Espanyola, Barcelona. Correu: Apartat número 2

¡Alerta! ¡Aviat! ¡Aviat!
¡Faltan pochs días!

En lo próxim número
senyalarém la fetxa de l'
aparició del

ALMANACH

DE

LA ESQUELLA DE LA TORRATXA

pera 1899

Lo més popular, lo més conegut dels almanachs literaris d' Espanya.

Il·lustració composta de centenars de dibuixos, originals dels més notables pintors y artistes de la terra; caricatures, quadros, esculturas, fotografias, paisatjes. Reproduccions obtingudas pels procediments més moderns.

Text dels primers escriptors de Catalunya: prosa, vers, notas cómicas, noveletas, quèntos, acudits epigramáticos,

CUBERTAS en colors,

premiadas en el concurs públich obert al efecte, y al qual hi han acudit 69 treballs.

Impressió esmeradísima: magnífich paper satinat, fabricat expressament. Sólida en quadernació á la rústica,

A pesar de las importantes milloras introduhidas en l' Almanach, lo preu, com sempre, será

UNA pesseta

Participém als lectors que 'ls 69 projectes de cubertas presentats al concurs, serán exhibits al **SALÓ PARÉS**, en exposició pública que s' obrirá 'l día de l' aparició del **Almanach**,

Libro de utilidad universal

ALMANAQUE BAILLY-BAILLIERE

Ó SEA

PEQUEÑA ENCICLOPEDIA POPULAR DE LA VIDA PRÁCTICA

Los compradores del Almanaque Bailly-Bailliere tienen participación en el billete entero de Navidad N.º 10179, con arreglo á las condiciones que se anuncian dentro de la obra.

PRECIOS

En rústica Ptas. 1.50. | Encartonado Ptas. 2.

NOTA.—Tothom que vulga adquirir qualsevol de ditas obras, remetent l' import en libransas del Giro Mútuo, ó bé en sellos de franqueig al editor Antoni López, Rambla del Mitj, 20, Barcelona, la rebrá á volta de correu, franca de ports. No responém d' extravíos, no remetent además 1 ral pel certificat. Als corresponsals de la casa, se 'ls otorgan rebaixas.

fentse un bon panxó de riure
després d'haver fet la pau.

TAP DE SURO VILAFRANQUÍ.

ANAGRAMA

Jo y ma cusina Ramona
vam aná á brenar tots dos
al *total* de casa seva,
ben apropet d'una font
'hont hi ha un pedestal que aguanta
l'esculptura del amor.

Jo vaig menjar poca cosa
y ella, després del arrós,
mitj cunill, quatre arengadas,
un *total*, dos ceballots,
olivas y una alberginia,
va dirme' que no estava *tot*,
y jo, així vaig contestarli:
—No pots *total*, noya, no;
mentres tingas tanta gana.
—Si, dech haver menjat molt!
—Deixemho correr.

—Que corri....

Ella 's posa 'l mocador
de *total* y cap á casa
vam dirigirnos tots dos.

C. ASA DELS PEGATS DE PACHS.

TRENCA-CLOSCAS

ADELA CAMALI

REUS

Formar ab aquestas lletras degudament combinadas lo
titul de un drama catalá.

JOAQUIM PUJOL.

TERS DE SILABAS

• • • • •
• • • • •
• • • • •

Las tres ratllas, horisontal y verticalment, tres noms
d'home.

MELÓN CANSADO.

LOGOGRIFO NUMÉRICH

1 2 3 4 5 6 7 8—Periodista espanyol.
1 2 3 5 3 3 2—Poble catalá.
2 3 5 3 3 2— » »
2 4 5 3 2—Nom de dona.
7 4 7 8— » d'home.
2 8 2— » » dona.
3 7—Article.
4—Consonant.

JOAN TORRENT Y M.

GEROGLIFICH

DDD

VII

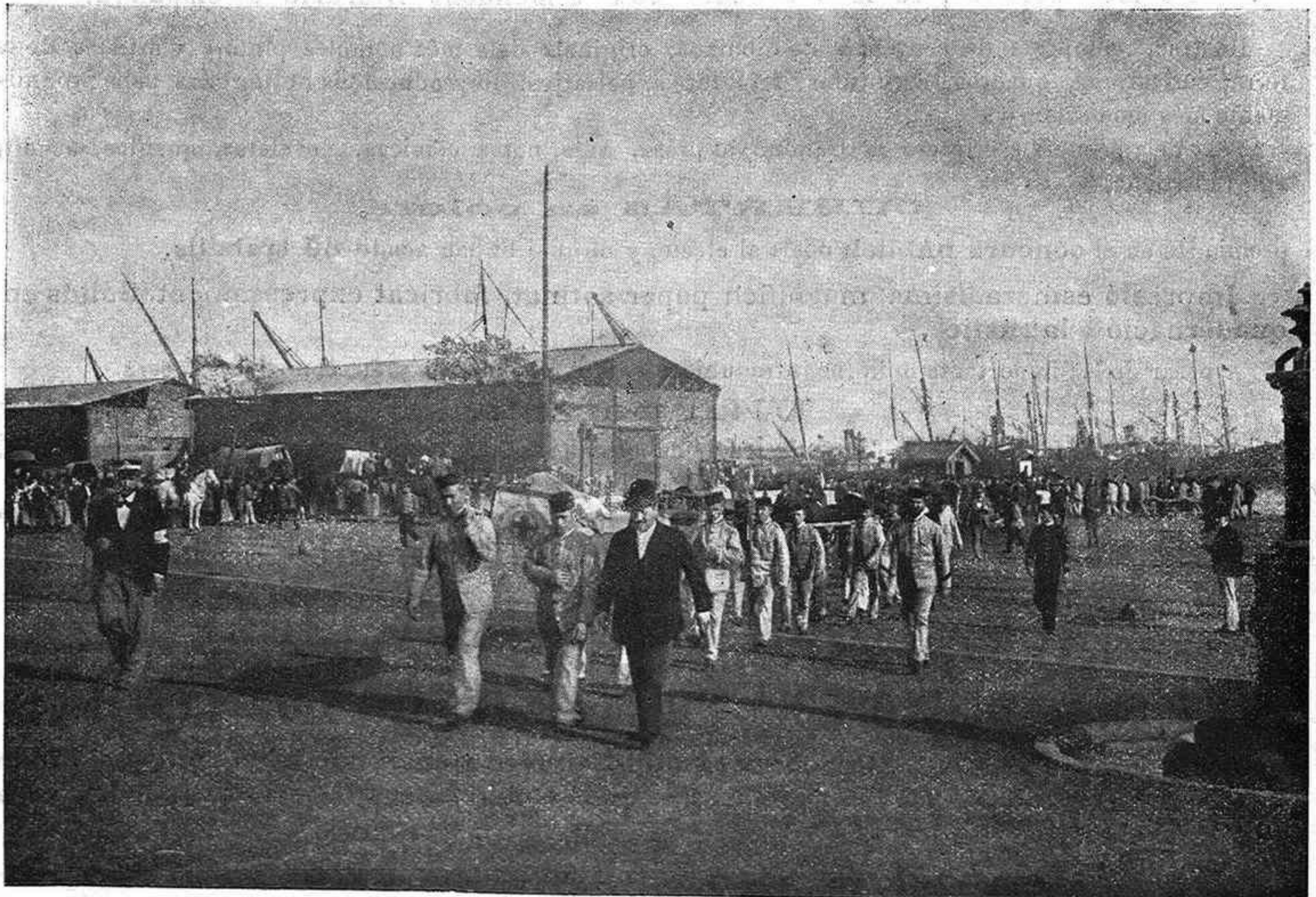
A

PEPET PANXETA.

Antoni López, editor, Rambla del Mitj, 20

A. López Robert, impresor, Asalto, 63.—Barcelona.

LOS REPATRIATS DEL «MIGUEL GALLART»

(insr. RUS, colaborador artístich de LA ESQUELLA.)

Convoy de malalts assistits per la Creu Roja.